

Operele lui Spiru C. Haret

Volumul XII
Bibliografie și index

Volum elaborat de Lucian Pricop

Redactor: Lucian Pricop
Coperta: Cristian Lupeanu
Tehnoredactor: Olga Machin

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin Editurii Comunicare.ro, 2010

SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice
Strada Povernei 6, București
Tel./fax: 021 313 58 95
E-mail: editura@comunicare.ro
www.comunicare.ro
www.editura.comunicare.ro

Editat cu sprijinul Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică.

Tiraj: 1000 de exemplare.

Preț de vânzare al unui exemplar (mai puțin adaosul comercial): 107 lei (vol. VII–XII).

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HARET C., SPIRU

Operele lui Spiru C. Haret: bibliografie și index / Haret C. Spiru; pref.: Remus Pricopie,
Constantin Schifirmeș. Ed. a 2-a, rev. – București: Comunicare.ro, 2010
12 vol.

ISBN 978-973-711-206-4

Vol. XII: Bibliografie și index

ISBN 978-973-711-284-2

021:37(498) Haret, S.

CUPRINS

Notă asupra ediției / 5

Cuprinsul volumelor I-XI / 9

Bibliografia operei lui Spiru C. Haret / 51

Index de nume și instituții / 145

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Volumul al XII-lea al seriei *Operele lui Spiru C. Haret* concentrează într-o formă bibliologică contribuția antumă și postumă a lui Spiru Haret. Natura pluridisciplinară a operei acestuia, precum și relațiile instituționale sau umane ale omului de știință și ale celui considerat drept creatorul învățământului românesc modern au putut fi reconstruite grație înregistrării documentelor semnate de Haret aflate în fondurile principalelor biblioteci, muzee, arhive, colecții particulare și instituții legate de activitatea națională și internațională a lui Spiru C. Haret, precum și prin intermediul indexului de nume și instituții pentru volumele I-XI.

Acesta din urmă operează întâi de toate ca un instrument de reperare a locului în care cele câteva sute de persoane (savanți, scriitori, oameni politici, profesori, învățători etc.) și instituții (academii, universități, reviste etc.) au intrat în „dialog“ cu Haret, dar și ca o fotografie de grup a lumii românești (dar nu numai) de la finele secolului al XIX-lea și începutul secolului XX.

Pentru a facilita orientarea în cele 3970 pagini ale *Operelelor...* am reluat cuprinsul fiecărui volum, astfel încât să poată fi coroborată indexarea cu un context editorial mai larg, adică un context tematic și cronologic.

Volumul de față este rezultatul acumulării de informații bibliografice, de-a lungul perioadei de editare a volumelor I-XI ale *Operelelor lui Spiru C. Haret*, ediție îngrijită de Constantin Schifirneț.

În ceea ce privește bibliografia operei, contribuțiile lui Spiru Haret au fost organizate în două secțiuni mari: *Opere complete* și *Lucrări separate pe domenii*. În cadrul secțiunii a doua, domeniile s-au structurat după trei categorii de interese: *științe exacte*; *științe sociale*; *învățământ, cultură*, cărora li s-a adăugat o listă bibliografică pluritematică, intitulată *varia*.

De asemenea, pentru un plus de rigoare s-a operat defalcarea *Învățământului și Culturii* într-un subcapitol subsumând *Instituțiile* (Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor, Casa Școalelor, Casa de Economie, Credit și Ajutor a Corpului Didactic, Casa Bisericii, Comisia Istorică a României, Biblioteci, Teatre și Academia Română) și *Învățământul*. Aici, din motive de corectitudine istorică, am conservat structura învățământului din timpul lui Haret: *învățământ preșcolar și primar*, *învățământ profesional*, *învățământ secundar* și *învățământ superior*.

Au fost descrise cele mai importante programe, regulamente, decizii, decrete, circulare, rapoarte etc., privind atât reformarea și modernizarea învățământului, cât și promovarea unor personalități ale vieții culturale și științifice românești.

Pentru sistematizarea materialului rezultat din redactarea unui număr foarte mare de intrări, am operat cu un criteriu tematic de organizare, însoțit de unul cronologic, după primul an de apariție, întreaga lucrare încadrându-se într-o formă de tipul *volume, în volume, în periodice, manuscrise*.

În cazul volumelor, s-au înregistrat numai prima și ultima ediție, dar cu menționarea edițiilor îmbunătățite sau cu titlul modificat.

Pentru articole s-a precizat prima apariție și eventual reeditarea lor în antologii sau volume.

Cea mai dificilă operație de inventariere a fost cea a textelor legislative, în înregistrarea cărora am pus etapele prin care acestea au trecut până la intrarea în vigoare, precum și amendările ulterioare.

Pentru a evita o redundanță, trimerile la *Operele lui Spiru C. Haret* se referă la prima ediție a acestora, cea de la începutul secolului XX.

În vederea așezării într-o formă inteligibilă astăzi, am operat unificarea ortografică a titlurilor, în acord cu normele redacționale asumate în publicarea *Operele lui Spiru C. Haret*, ediția 2009–2010.

Fondurile cercetate au fost cele ale Bibliotecii Academiei Române, ale Bibliotecii Naționale a României, ale Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”, ale Muzeului Universității București, ale Arhivelor Naționale ale României.

Lista periodicelor consultate, în paginile cărora am localizat articole sau trimeri la texte elaborate de Haret, pune în evidență harta influențelor ministrului ori savantului. Le așezăm în ordinea alfabetică a titlurilor: *Acțiunea* (București), 1902–1906; *Almanahul astronomic* (București), 1979–1981, 1983, 1990–2004; *Analele Academiei Române*, Seria a II-a. Secțiunea I. Partea administrativă și dezbaterile (București), 1879/1880–1945/1946; *Analele Academiei Române*, Seria a II-a și a III-a. Memoriile secțiunii științifice; *Anuarul Ateneului Român* (București), 1900–1904, 1928–1943; *Analele Academiei RPR*. Din 1965 *Analele Academiei R.S. România* (București), 1948/1949–1964/1965; *Analele Academiei Republicii Socialiste România*, Seria a IV-a. Memoriile secțiilor științifice (București), 1977/1978–1984; *Actualitatea* (București), 1898/1899; *Academica* (București), 1990–2001. Serie nouă, 2002–2004; *Adevărul* (București), 1897–1938; *Adevărul de dimineață*. Din 1904: *Dimineața*. *Adevărul de dimineață*; *Analele Institutului de Istorie a Partidului de pe lângă CC al PCR*. Din 1969 *Anale de istorie. Institutul de Studii Istorice și Social-Politice de pe lângă CC al PCR* (București), 1960–1986; *Adevărul literar și artistic* (București), 1920–1939; *Albina* (București), 1897/1889–1916/1917, 1922/1923–1928, 1933–1938, 1960–1986; *Almanahul educației*. Din 1979 *Almanahul părinților* (București), 1968–1974, 1976–1978; 1979–1986; *Anuarul Astronomic* (București), 1996, 2001; *Analele Academiei Române* (București), Seria a V-a, 1990–2002; *Anuar. Academia Română* (București), 1994–1998; *Annales de l'Observatoire de Paris. Mémoires* (Paris), 1880–1885; *Arhiva românească* (Iași, București), 1939–1945/1946; *Analele Societății Academice Române*. Seria I. Memoriile secțiunii științifice (București), 1867–1878; *Arhiva pentru știința și reforma socială. Archives pour la science et la réforme sociale* (București), 1919/1920–1943; *Analele Universității București*. Serii: Științele naturii. Matematică. Mecanică (București), 1964–1968; Filosofie 1969–1986; Istorie 1969–1986; Matematică. Mecanică 1969–1973; Pedagogie 1969–1973; Sociologie 1969–1973; Filosofie. Istorie. Drept 1974–1976; Matematică 1977–1986; *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași*. Serie nouă. Secțiunea I. Matematică, fizică, chimie. Secțiunea a III-a. Științe filosofice (Iași), 1955, 1964–1986 (Secțiunea I); 1969–1986 (Secțiunea a III-a); *Buletin. Asociația Oamenilor de Știință din România. Filiala Iași* (Iași), 1990. *Bulletin astronomique* (Paris), 1955; *Biblioteca Bucureștilor* (București), 1998–2010; *Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice*. Din 1970 *Buletinul monumentelor istorice*. Din 1974 *Revista muzeelor și monumentelor*. Seria Monumente istorice și de artă (București), 1908–1912, 1922, 1932, 1935, 1937, 1970–1973; *Boabe de grâu* (București), 1930–1934; *Buletinul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice* (București), 1990–2000; *Biserica Ortodoxă Română* (București), 1897/1898–1912, 1922, 1932, 1935, 1937, 1980–1986; *Bulletin de la Société*

Internationale des Sciences Sociales (Paris), 1906–1912; *Bulletin des sciences mathématiques et astronomiques* (Paris), 1878–1912; *Buletinul Societății Numismatice Române* (București), 1904–1914, 1922, 1932, 1976–1985; *Buletinul Societății Politehnice din România*. Din 1948 *Buletinul Societății Politehnice din RPR* (București), 1897–1949; *Buletinul Seminarului pedagogic universitar din București*. Din 1924/1925 *Buletinul Seminarului de pedagogie teoretică al Universității din București și al Bibliotecii pedagogice a Casei Școalelor* (Iași), 1914–1916, 1922/1923, 1931/1932; *Bulletin de la Section Scientifique de l'Académie Roumaine* (București), 1912/1913–1914/1915, 1922–1923, 1935–1936; *Buciumul*. Din 1864: *Trompeta Carpaților* (București), 1862–1964; *Convorbiri*. Din 1908 *Convorbiri critice* (București), 1907–1910, 1935; *Convorbiri didactice* (București), 1895/1896–1901, 1904–1906; *Convorbiri literare*. Serie veche (Iași, București), 1897/1898–1912, 1922, 1927, 1937; *Convorbiri literare*. Serie nouă (Iași), 1970–1986; *Cetatea Moldovei* (Iași), 1940–1941; *Contemporanul* (București), 1960–1986; *Constituționalul* (București), 1894; *Cultura poporului* (Cetatea Albă), 1930–1939; *Cultura română* (Iași), 1903/1904–1911; *Critica* (București), 1903–1916, 1919–1928; *Cronica* (București), 1901–1908; *Comptes-Rendus des Séances de l'Académie des Sciences de Roumanie* (București), 1936/1937–1946/1947; *Conservatorul* (București), 1901–1914; *Catedra* (București), 1990–1994; *Cele trei Crișuri* (Oradea Mare), 1937; *Curentul București* (București), 1928–1944; *Dezbaterile Adunării Deputaților* (București), 1885/1886–1912/1913; *Democrația* (București), 1913/1914–1937; *Dimineața* 1904–1912, 1922–1923, 1937; *Dorobanțul București* (București), 1877/1878; *Drapelul* (București), 1897–1900; *Dreptatea* (București), 1896–1900; *Dezbaterile Senatului României* (București), 1885/1886–1912/1913; *Dreptatea socială* (București), 1923; *Educația* (București), 1920–1923, 1927; *Epoca* (București), 1885/1886–1888/1889, 1895/1923, 1927, 1929–1938; *Evenimentul* (Iași), 1893–1923, 1938–1941; *Facla* (București), 1910–1912, 1923; *Familia*, Seria a V-a (Oradea), 1976, 1980–1986; *Făclia* (București), 1925, 1993–2003; *Flacăra* (București), 1911/1912–1915/1916, 1921/1922–1922/1923; *Flacăra* (București), 1966, 1976, 1980–1986; *Forța morală* (București), 1902; *Frământări didactice* (Focșani), 1925–1932; *Gândirea* (Cluj, București), 1921/1922–1944; *Gazeta învățământului*, 1971, *Tribuna școlii* (București), 1960–1971; *Gheorghe Lazăr* (Bârlad), 1887/1888–1889; *Gazeta matematică*. Din 1949 *Gazeta de matematică și fizică*. Seria A și B. Din 1980 *Gazeta matematică*. Serie nouă (București), 1895/1896–1946/1947, 1964–1974, 1976–1986; *Gazeta școlii* (Craiova), 1919–1946; *Gazeta Transilvaniei* (Brașov), 1897–1912, 1922, 1932, 1935, 1937; *Iașul literar*. Din 1970 *Convorbiri literare*. Serie nouă (Iași), 1960–1969; *Ideea pedagogică, literară, socială* (București), 1921–1935; *L'indépendance roumaine* (București), 1897–1912; *Învățământul primar* (Făgăraș), 1923–1942; *Învățământul primar* (București), 1895–1901; *Liberalul* (București), 1896–1899, 1926–1929, 1935–1938, 1946–1947; *Liberalul*. Serie nouă (București), 1990–1993; *Literatură și artă română* (București), 1896–1910; *Liga culturală* (Bârlad), 1910–1916; *Liga Deșteptarea* (București), 1912/1913–1916; *Lumina pentru toți* (București), 1887/1888–1894/1895; *Lucașfărul* (Budapesta, Sibiu, București), 1902–1920; *Lucașfărul* (București), 1976, 1980–1986; *Mișcarea* (Iași), 1909–1912, 1922, 1927, 1935; *Magazin* (București), 1976, 1980, 1986; *Muzeul național* (București), 1976, 1981–1983; *Monitorul oficial al Țării Românești*. *Principatele Unite*. Din 1886 *Monitorul oficial*. *Regatul României* (București), 1878–1912; *Manuscriptum* (București), 1975–1986; *Muscelul nostru* (Mățeu-Muscel), 1929/1930–1940; *Natura* (București), 1905/1906–1948; *Națiunea română* (București), 1882–1891; *Neamul românesc* (București-Văleni), 1906/1907–1912, 1922, 1925, 1927; *Noua revistă didactică* (București), 1912–1916; *Noua revistă pedagogică* (București), 1901–1903; *Noua revistă română pentru politică, literatură, știință și artă*

(București), 1900–1902, 1908/1909, 1916; *Observatorul* (București), 1902–1904; *Opinia* (Iași), 1897–1912, 1922, 1927, 1935; *Ordinea* (București), 1932–1940; *Orion* (București), 1907/1908–1911/1912; *Ovidiu* (Constanța), 1898/1899; *Patria* (Sibiu, Cluj), 1919–1938; *Publicațiile Fondului „Vasile Adamachi”* (București), 1906–1916; *Prezentul* (București), 1907–1910; *Ramuri* (Craiova), 1905/1906–1912, 1919–1929, 1934–1940, 1976–1986; *Revista Bibliotecii Naționale a României* (București), 1995–2010; *Revista democrației române* (București), 1910–1911; *Revista de pedagogie* (București, Cernăuți), 1931–1943; *Revista de filosofie* (București), 1964–1986; *Revista Fundațiilor Regale* (București), 1934–1947; *Revista generală a învățământului* (București), 1905/1906–1937; *Revista de istorie* (București), 1974–1986; *Revista istorică* (Vălenii de Munte), 1915–1946; *Revue internationale de l'enseignement* (Paris), 1897–1916; *Revista inginerilor hotărânici* (București), 1935–1936; *Revista învățământului superior*. Din 1969 *Forum* (București), 1959–1968; *Revista învățătorilor și învățătoarelor din România*. Din 1904/1905 *Revista Asociației învățătorilor și învățătoarelor din România*. Din 1910/1911; *Revista Asociației generale a învățătorilor din România*. Din 1914 *Revista învățătorimii române* (Galați, Buzău, Târgoviște, Călărași, București), 1900/1901–1929; *România literară* (București), 1968–1986; *România liberă* (București), 1943–2005; *România muncitoare* (București), 1902, 1905–1916; *Revista matematică* (Timișoara), 1921–1935; *Românul* (București), 1880–1905, 1914–1915; *La Roumanie* (București), 1897–1912; *Revista de pedagogie* (București), 1960–1986; *Revista română politică și literară* (București), 1902; *Revista științifică* (București), 1870–1882; *Revista științifică „V. Adamachi”* (Iași), 1910–1949; *Revista tinerimea română*. Din 1901 *Revista Societății Tinerimea Română* (București), 1898–1949; *România viitoare* (București), 1911–1913; *Sămănătorul*, 1902–1909, *Sămănătorul* (București), 1901/1902–1910; *Studii și cercetări de bibliologie*. Între 1964–1969 *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, Serie nouă și *Studii și cercetări de documentare* (București), 1955–1973; *Seara* (București), 1910–1916; *Secolul* (București), 1899–1911; *Școala modernă* (București), 1897/1898–1899/1900; *Școala Română* (București), 1902–1906, 1921–1941; *Școala Viitorului* (București), 1912; *Timpul* (București), 1897–1924; *Tribuna școlii* (București), 1935–1942; *Universul* (București), 1884–1942; *Uniunea membrilor corpului didactic român* (București), 1913–1916; *Viitorul* (București), 1907–1938; *Viața agricolă* (București), 1910–1916, 1922–1925; 1930–1944; *Vatra*, Serie nouă (Tg. Mureș), 1976–1986; *Viața cooperatistă* (București), 1935–1938; *Vlăstarul* (București), 1923–1941, Serie nouă, 1968–1985, 1990–1991; *Voința națională* (București), 1884–1914; *Viața românească* (Iași, București), 1906–1946; 1960–1986; *Vremea* (București), 1928–1938; 1942; *Vremea nouă* (Tulcea, Galați, Topoloveni, Podari, București), 1910–1912; *Vremea școlii* (Iași), 1928–1944; *Votul universal* (Galați), 1906.

În cele din urmă, trebuie să menționăm drept veritabil ghid metodologic și sursă de informație esențială volumul elaborat de Biblioteca Centrală Universitară din București, *Spiru C. Haret. Biobibliografie*, București, 2005, sub coordonarea doamnei Viorica Prodan din cadrul Serviciului Cercetare. Metodologie al BCU.